

1. Toetsprogramma

Beleidsregels

- a. Het toetsprogramma is een bewuste en beargumenteerde combinatie van toetsvormen, passend bij de doelen en opbouw van een opleiding als geheel en voldoet aan de beschreven voorwaarden
- b. In het toetsprogramma houden we rekening met de drie verschillende functies van toetsing (selectiefunctie, leer- en onderwijseffect)
- c. Wijzigingen in het toetsprogramma worden vastgesteld door het MT / curriculumcommissie van de opleiding
- d. De toetscommissie adviseert het MT over het toetsprogramma
- e. We hanteren een richtlijn van minimaal 2,5 studiepunten per toets
- f. Voor elke module formuleren we leerdoelen met behulp van een passende taxonomie en nemen deze op in de studiegids
- g. De toetsvormen worden weloverwogen gekozen
- h. ICT middelen worden ingezet om flexibel en efficiënt te kunnen toetsen, hierdoor blijft meer ruimte voor begeleiding en feedback

Het toetsprogramma is een bewuste en beargumenteerde *combinatie van toetsvormen, passend bij de doelen en opbouw van een opleiding als geheel*. Het geeft dus een antwoord op de vraag: wanneer toets je welke leerdoelen en met welke toetsvormen?

Het toetsprogramma is voor opleidingsmanagers, beleidsmedewerkers en/of toetscommissies behulpzaam om hun taken, gericht op het borgen van de samenhang van toetsing op curriculumniveau, uit te voeren.

De validiteit van het totale toetsprogramma is van groot belang. Bij validiteit draait het om de vraag 'toetsen we dat wat we willen toetsen?' Het toetsprogramma sluit op een zinvolle manier aan bij de (competentie)ontwikkeling van de student. De eindkwalificaties van de opleiding en de uitwerking daarvan in niveaus (hoofdasebekwaam, afstudeerbekwaam en beroepsbekwaam) zijn leidend in de ontwikkeling van het toetsprogramma en het curriculum. Aspecten van deze kwalificaties komen in een logische opbouw terug in de toetsing van de verschillende onderwijseenheden. Het toetsprogramma is in lijn met het leren en de onderwijsactiviteiten.

Er is een balans tussen de meest geschikte toetsvormen passend bij de kwalificaties, de formatieve en summatieve functies van deze toetsen, de hoeveelheid toetsen of informatie die nodig is voor een betrouwbare beslissing over de student én de uitvoerbaarheid van het programma. Wijzigingen in het toetsprogramma moeten vastgesteld worden door het MT / de curriculumcommissie van de opleiding. De toetscommissie wordt hierbij om advies gevraagd. Het toetsprogramma van de opleiding staat centraal bij onderwijsvernieuwing.

Concreet zorgen we ervoor dat het toetsprogramma voldoet aan onderstaande voorwaarden:

- Uit het toetsoverzicht blijkt dat alle competenties/eindkwalificaties op het vereiste (eind)niveau worden getoetst. Als er bepaalde competenties zijn die meer of minder dan de

andere competenties aan de orde komen, is dat te verantwoorden (vanuit de profilering van de opleiding).

- Uit het toetsoverzicht blijkt dat elke competentie/eindkwalificatie tenminste één keer individueel op eindniveau wordt beoordeeld.
- Het totaal aan toetsing sluit aan bij de gekozen profilering van de opleiding (bv sterke nadruk op inhoud of juist beroepsvaardigheden).
- Het is studeerbaar (aantal toetsen, spreiding van toetsen en toetsvormen).
- Het is uitvoerbaar (nakijktijd, voorbereidingstijd, beschikbare faciliteiten).
- Er is een goede variatie aan toetsvormen.
- Er is een logische samenhang/opbouw in het toetsprogramma.
- De toetsvormen sluiten aan bij de didactiek/werkvormen en visie op opleiding en beroep.
- De toetsvormen sluiten aan bij competenties/beroepstaak/niveau.
- Er is een goede verhouding in het toetsen van kennis, vaardigheden en attitude.
- Er wordt voldoende integraal getoetst (integrale toetsing op ieder niveau).

Om de toetsbelasting te beperken voor zowel de docent als de student, hanteren we een richtlijn van minimaal 2,5 studiepunten per toets. De praktijkonderdelen omvatten logischerwijs grote hoeveelheden studiepunten. Om dit te realiseren toetsen we zoveel mogelijk competenties integraal. Deze integrale aanpak past bij de toekomstige beroepssituatie van de student.

1.1 Functies

Selectiefunctie

Op basis van het toetsprogramma kunnen we goede en zwakke studenten onderscheiden en selecteren. Daarnaast maakt het toetsprogramma onderscheid tussen (zeer) goede, middelmatige en (zeer) zwakke studenten. Het wordt tijdig inzichtelijk of studenten geschikt zijn voor het vervolg van de opleiding. Uiteindelijk kunnen studenten op basis van het toetsprogramma geselecteerd worden op geschiktheid voor de uitoefening van het beroep.

Leereffect

Het toetsprogramma heeft een wenselijk effect op het leerproces van de student. We gebruiken toetsing als aanjager van dit leerproces. Het gaat hier om zowel de voorbereiding van de student richting de toetsen, het leren van de toets zelf (tijdens de toets) en de feedback die de toets oplevert om weer verder te leren. Belangrijk hierbij is dat de studenten de toetsing tevens als waardevol leermoment ervaren en hen doet nadenken over de eigen ontwikkeling. Hiervoor zijn toetsen nodig die rijk zijn aan informatie en feedback over de geleverde prestaties.

Onderwijseffect

Het toetsprogramma biedt informatie over het ermee samenhangende onderwijs. Docenten krijgen inzicht in het huidige niveau van de studenten en wellicht over de kwaliteit van hun onderwijs.

1.2 Formatief toetsen

Formatieve toetsing richt zich vooral op laatstgenoemde functies van toetsen (het leer- en onderwijseffect), zonder dat studenten een beoordeling ontvangen die meetelt. Door middel van formatieve toetsing gaan we samen met studenten op zoek naar informatie om te bepalen waar zij staan in hun leerproces, waar zij naar toe moeten werken en op welke manier. De informatie moet zodanig betekenisvol zijn dat de student deze kan gebruiken om verder te leren zonder gedemotiveerd

te raken. Bovendien is het van belang dat deze informatie de student helpt het leerproces mede zelf te sturen. Belangrijke elementen van formatief toetsen zijn de interactie tussen docent en student, het behoud van motivatie om verder te willen leren en het gebruik van feedback.

1.3 Leerdoelen en de taxonomieën

Voor elke module formuleren we leerdoelen en nemen deze op in de studiegids. Op deze manier stellen we vast wat we met de module bij de student willen bereiken en kunnen we bepalen of het gewenste leerresultaat is bereikt. Deze leerdoelen zijn afgeleid van de eindkwalificaties en daarmee afgestemd op de reële beroepspraktijk van de opleiding. Daarnaast zijn de leerdoelen op het gewenste niveau (de juiste moeilijkheidsgraad), afhankelijk van de plek in het curriculum. Bij het opstellen van leerdoelen gebruiken we veelal de taxonomie van Bloom (andere taxonomieën mogen ook gebruikt worden). Bijlagen 1.1 t/m 1.3 bevatten informatie en handvatten voor het gebruik van taxonomieën. Bijlage 1.4 bevat een hulpmiddel om leerdoelen te beoordelen.

1.4 Toetsvormen

De toetsvormen in het toetsprogramma sluiten in de eerste plaats aan bij de te beoordelen leerdoelen en bijbehorende verhouding kennis, vaardigheden en attitude. In het toetsprogramma is variatie in toetsvormen, waardoor studenten voldoende kansen hebben om hun capaciteiten te tonen. Denk bijvoorbeeld aan een presentatie, een assessment of een schriftelijke toets.

De toetsvormen stimuleren het leerproces. Tevens wordt er nagedacht over de verhouding tussen individuele en gezamenlijke toetsing.

De toetsvormen sluiten zo veel mogelijk aan bij de beroepspraktijk. Dit komt tot uiting bij de keuze voor beroepsproducten.

Een weloverwogen keuze voor een toetsvorm is verder ook afhankelijk van de volgende aspecten:

- Didactisch concept
- Functie van de toets
- Kwaliteitseisen aan de toets
- Beschikbare middelen

In bijlage 1.5 worden verschillende voorbeelden van toetsvormen uitgelegd.

1.5 Digitaal toetsen

Bij meerdere toetsvormen is digitale ondersteuning bij constructie, afname of verwerking mogelijk. Op het moment dat de toetsvorm is gekozen, is het goed om na te gaan of digitale ondersteuning zinvol is. Hoewel het uiteindelijk tijdswinst, een groter leereffect en meer kwaliteit kan opleveren, kost digitaal toetsen in de aanvangsperiode tijd. Meer ruimte voor begeleiding en feedback

Vooraf bij vraaggestuurde toetsen is digitale afname en verwerking goed mogelijk. Digitaal toetsen is geschikt voor zowel summatieve als formatieve toetsing. Binnen de HAN wordt voor digitaal toetsen veel gebruik gemaakt van 'Question Mark Perception' (QMP). Hiermee kunnen examinatoren vragenlijsten, testen en toetsen opstellen en afnemen. Via de rapportagefunctie kunnen de resultaten worden ingezien en geanalyseerd. QMP kan niet alleen de toetsing efficiënter maken, maar kan ook een krachtig leermiddel zijn als het met uitgebreide feedback voor oefentoetsen wordt ingezet. Daarmee kan een student plaats- en tijdonafhankelijk zijn eigen kennis (en vaardigheden) toetsen.

Dit jaar (2017) maken we de vertaalslag van het ICT-beleid op FEM- niveau naar uitgangspunten voor ons instituut, inclusief stappenplan. Zie ook het onderdeel digitaal nakijken in hoofdstuk 5.

Bijlagen:

- 1.1 [Overzicht taxonomieën](#)
- 1.2 [Checklist taxonomie van Bloom](#)
- 1.3 [Werkwoorden Bloom](#)
- 1.4 [Hulpmiddel beoordelen leerdoelen](#)
- 1.5 [Voorbeelden toetsvormen](#)